

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Krakowie

LKR.411.008.06.2016
D/16/507

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	D/16/507 – Wsparcie ruchu turystycznego z funduszy Unii Europejskiej ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie
Kontrolerzy	1. Mirosław Wiklik – główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKR/179/2016 z 27 grudnia 2016 r. 2. Małgorzata Kram – specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKR/178/2016 z 27 grudnia 2016 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Urząd Miasta i Gminy w Skawinie, ul. Rynek 1, 32 - 050 Skawina
Kierownik jednostki kontrolowanej	Paweł Kolasa – Burmistrz Miasta i Gminy Skawina (<i>Burmistrz</i>)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna²

Gmina Skawina zrealizowała projekt pod nazwą *Budowa kompleksowego produktu turystycznego Skarby Blisko Krakowa (Projekt)*. Projekt ten wpisywał się w dokumenty planistyczno-strategiczne, a w szczególności w kolejne Strategie Gminy Skawina, Strategię Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020, jak i Krajową Strategię Rozwoju Regionalnego 2010-2020 w obszarze turystyki i rekreacji. W swoim założeniu Projekt ten był również zgodny z Małopolskim Regionalnym Programem Operacyjnym (MRPO).

Projekt zrealizowano wspólnie z trzema innymi gminami³ – partnerami Projektu, które tworzyły Lokalną Grupę Działania Blisko Krakowa (LGD). Liderem projektu była Gmina Skawina. Faktyczna łączna wartość wydatków objętych Projektem wyniosła 4 934,9 tys. zł, z czego 1 233,8 tys. zł stanowiło wkład własny partnerów Projektu, a 3 701,1 tys. zł wartość dofinansowania.

W wyniku realizacji Projektu utworzono 127,45 km szlaków i 177,60 km rowerowych tras turystycznych oraz wybudowano 12 punktów wypoczynkowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą na obszarze gmin realizujących Projekt i Centrum Informacyjne Szlaków na terenie Gminy Świątniki Górne. W związku z realizacją Projektu zatrudniono również trzy osoby.

W ramach wskaźników rezultatu założono liczbę osób korzystających z wybudowanych obiektów w latach 2016-2020 odpowiednio na poziomie: 47 261, 94 522, 141 784, 189 045, i 236 306. Wskaźniki rezultatu były monitorowane na koniec 2016 r., tj. pierwszego roku w okresie trwałości Projektu, zgodnie z założeniami harmonogramu rzeczowo-finansowego i zostały one przekroczone w stosunku do zakładanych. W 2016 r. z wybudowanych obiektów skorzystało 102 196 osób, w imprezach organizowanych na szlakach rekreacyjnych i tematycznych uczestniczyło 2 647 osób.

Powstałe szlaki rowerowe były komplementarne w stosunku do większego projektu, tj. tzw. Wiślanej Trasy Rowerowej. Zadbano o promocję Projektu poprzez stworzenie dedykowanej strony internetowej *Skarby Blisko Krakowa*, zamieszczenie informacji i linków na stronach gmin uczestniczących w Projekcie i druk materiałów informacyjnych (mapy, przewodnik).

¹ Okres objęty kontrolą: lata 2007-2016. Badaniami kontrolnymi mogły być objęte również działania i zdarzenia zaistniałe przed 2007 r. i po 2016 r., jeżeli miały bezpośredni wpływ na zagadnienia objęte kontrolą.

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie. W niniejszym wystąpieniu pokontrolnym zastosowano ocenę opisową.

³ Czernichów, Mogilany i Świątniki Górne.

NIK zwraca uwagę, że jednak tylko w niewielkim zakresie wykorzystano dodatkowe możliwości rozpropagowania powstałej inwestycji poprzez strony internetowe innych podmiotów (organizacje pozarządowe, PTTK, inne jednostki samorządu terytorialnego, organizacje turystyczne, podmioty gospodarcze itd.).

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Stopień realizacji projektu oraz działań wpływających na osiągnięcie i utrzymanie jego efektów

Opis stanu faktycznego

Projekt zrealizowano w latach 2014-2015. Umowę o dofinansowanie Projektu podpisano 28 lutego 2014 r. a jego Partnerami były gminy, które wówczas tworzyły LGD, tj. gminy: Skawina, Czernichów, Mogilany i Świątniki Górne⁴. Liderem realizacji Projektu była Gmina Skawina⁵. Pierwotnie Projekt planowano rozpocząć 1 marca 2012 r., a zakończyć 28 lutego 2015 r. Faktycznie Projekt realizowano, w ramach MRPO⁶, od 28 lutego 2014 r. do 31 grudnia 2015 r. Wniosek o płatność końcową Gmina złożyła 22 stycznia 2016 r.

(dowód: akta kontroli str. 7-30, 31-189)

Podejmując decyzję o realizacji Projektu dokonano diagnozy rynku turystycznego, przeanalizowano jego potrzeby i dostosowano do stwierdzonych potrzeb wskazanych w strategiach gmin uczestniczących w Projekcie⁸.

(dowód: akta kontroli str. 196 - 232)

Celem głównym Projektu był rozwój produktów i oferty turystycznej regionu oraz wzmocnienie pozytywnego wizerunku Małopolski, jako regionu atrakcyjnego turystycznie, a przez to zwiększenie liczby osób odwiedzających Małopolskę i wpływów z działalności turystycznej. Bezpośrednim celem Projektu było stworzenie i promocja kompleksowego produktu turystycznego wykorzystującego potencjał turystyczny oraz walory przyrodnicze i dziedzictwo kulturowe gmin obszaru LGD.

Studium wykonalności zakładało, iż produktem Projektu będzie kompleksowy i modułowy produkt, na który składała się:

- oferta podstawowa w postaci sieci szlaków turystycznych wraz z odpowiednią infrastrukturą wycieczkową;
- oferta dodatkowa w postaci szlaków turystycznych i ścieżek dydaktycznych powiązanych między sobą siecią szlaków tematycznych⁹;
- informacja i promocja produktu turystycznego *Skarby Blisko Krakowa*.

Ponadto założono, iż produktami Projektu podlegającymi monitorowaniu będzie:

- 165 km zmodernizowanych/rozbudowanych/przebudowanych szlaków turystycznych;
- 123 km wybudowanych szlaków turystycznych;
- 13 wybudowanych obiektów turystycznych i rekreacyjnych (12 punktów wycieczkowych i centrum informacyjne szlaków).

Całkowita wartość Projektu wyniosła 4 943 988,95 zł (1 235 997,24 zł – wkład własny partnerów LGD i 3 707 991,71 zł – dofinansowanie), w tym:

- Gmina Skawina – 3 291 400,72 zł (822 850,18 zł – wkład własny i 2 468 550,54 zł dofinansowanie);
- Gmina Świątniki Górne – 1 017 277,16 zł (odpowiednio: 254 319,29 zł i 762 957,87 zł);
- Gmina Mogilany – 549 637,87 zł (odpowiednio: 137 409,47 zł i 412 228,40 zł);
- Gmina Czernichów – 85 673,21 zł (odpowiednio: 21 418,30 zł i 64 254,91 zł).

⁴ Na podstawie Umowy Partnerskiej zawartej w dniu 27 lutego 2014 r. i aneksu Nr 1 z dnia 30 kwietnia 2014 r.

⁵ Na podstawie porozumienia z dnia 5 maja 2014 r. i aneksu Nr 1 z dnia 5 października 2014 r.

⁶ MRPO, Oś Priorytetowa nr 3: Turystyka i przemysł kulturowy; Działanie Nr 3.1: Rozwój infrastruktury turystycznej; Schemat C: Rozwój produktów i oferty turystycznej regionu.

⁷ Data podpisania umowy o dofinansowanie.

⁸ Strategia Gminy Skawina 2014-2020; Strategia Rozwoju Gminy Świątniki Górne 2015-2020+; Strategia Rozwoju Gminy Mogilany 2015-2020+; Strategia Rozwoju Gminy Czernichów 2009-2014.

⁹ M.in. Skarby rekreacji, Skarby Historii.

Budżet Projektu na etapie wniosku aplikacyjnego zaplanowano w kwocie 6 220 185,20 zł, według zaktualizowanego zbiorczego rozliczenia kosztów nakłady poniesione na realizację Projektu stanowiły 4 943 988,95 zł, a zgodnie z oświadczeniem beneficjenta całkowita wartość Projektu wyniosła 5 071 522,51 zł.

Lider Projektu odpowiadał za finansowe rozliczenie Projektu. W związku z tym na niego wystawione były dokumenty księgowe. Partnerzy partycypowali w kosztach poprzez udzielenie Liderowi Projektu dotacji celowych. Majątek powstały w wyniku realizacji Projektu należał do strony, na której terenie była położona infrastruktura.

(dowód: akta kontroli str. 27-30, 190-195)

Zastępca Burmistrza¹⁰ wyjaśnił, że na etapie wniosku aplikacyjnego planowana wartość Projektu wynosiła 6 220 185,20 zł. W trakcie realizacji Projektu, w wyniku rozstrzygnięcia wszystkich postępowań przetargowych, łączna wartość wydatków objętych wnioskiem o dofinansowanie wyniosła 4 943 988,95 zł. Zgodnie z ostatecznym rozliczeniem Projektu, (płatność końcowa i końcowa kontrola Projektu), łączna wartość wydatków poniesionych w ramach Projektu wyniosła 4 934 867,27 zł, tj. została pomniejszona o 9 121,68 zł (kara umowna, o którą pomniejszono płatność końcową wykonawcy). Na etapie kontroli końcowej Projektu przedstawiono oświadczenie beneficjenta wskazujące całkowitą wartość Projektu w kwocie 5 071 522,51 zł. Zgodnie z zapisami w informacji pokontrolnej Instytucji Zarządzającej (IZ) z 21 kwietnia 2016 r. różnica wynikała z faktu poniesionych wydatków, które nie zostały zgłoszone do IZ, a były ściśle związane z Projektem i zostały wyodrębnione w ewidencji księgowej. Całkowita wartość Projektu wyniosła 5 071 522,51 zł, a wydatki objęte dofinansowaniem wyniosły 4 934 867,27 zł. Różnica pomiędzy całkowitą wartością Projektu, a łącznymi wydatkami objętymi wnioskiem o dofinansowanie wyniosła 136 655,24 zł.

(dowód: akta kontroli str. 447-451, 827)

W odpowiedzi na ogłoszenie beneficjenta o przetargu nieograniczonym na realizację zamówienia „Budowa kompleksowego produktu turystycznego *Skarby Blisko Krakowa*” wpłynęły dwie oferty. Wybrano ofertę korzystniejszą cenowo.

(dowód: akta kontroli str. 488-533)

Umowę pomiędzy beneficjentem a wykonawcą na realizację Projektu, w tym opracowanie kompletnej dokumentacji projektowej, koniecznej do wykonania robót budowlanych, zgodnie z obowiązującymi przepisami i normami technicznymi, podpisano 3 września 2014 r.

Wykonawca przedłożył zamawiającemu, do dnia zawarcia umowy, harmonogram rzeczowo-finansowy, uwzględniający termin wykonania poszczególnych etapów robót i planowane środki przewidziane do wypłaty w toku realizacji umowy. Harmonogram opracowano z zastosowaniem podziału na etapy robót (kamienie milowe) obejmujące okresy 3 kolejnych miesięcy każdy (począwszy od daty rozpoczęcia robót). Dla każdej gminy uczestniczącej w Projekcie określono tożsame zakresy planowania i realizacji inwestycji.

Określono łączne sumy brutto za realizację inwestycji dla każdej z gmin uczestniczących w projekcie: Gmina Skawina – 3 099 600 zł, Gmina Świątniki Górne – 947 100 zł, Gmina Mogilany – 467 400 zł i Gmina Czernichów – 46 740 zł.

Na 12 punktów wypoczynkowych, w przypadku 10 z nich, chociaż posiadały te same parametry techniczne, to różnie skalkulowano ich koszt jednostkowy (realizacje na terenie gmin Skawina, Czernichów Mogilany). Zgłoszenia robót budowlanych dla tych 10 budowli były tożsame w swoich treściach.

W harmonogramie rzeczowo-finansowym za 6 punktów wypoczynkowych w Gminie Skawina określono kwotę 89 790,00 zł (średnio 14 965,00 zł za jeden punkt), w Gminie Czernichów za dwa punkty kwotę 39 852,00 zł (średnio 19 926,00 zł za jeden punkt), a w Gminie Mogilany za dwa punkty kwotę 20 910,00 zł (średnio 10 455,00 zł za jeden punkt).

W Gminie Świątniki Górne na dwa punkty zaplanowano łączną kwotę 153 750,00 zł, ale punkty te różniły się kubaturowo od punktów w pozostałych trzech gminach (Olszowice

¹⁰ Zastępca Burmistrza upoważniony Zarządzeniem Nr 223/2014 Burmistrza Miasta i gminy Skawina z dnia 10 grudnia 2014r. do składania samodzielnych oświadczeń woli w imieniu Gminy Skawina

55 350,00 zł, Rzeszotary 98 400,00 zł), a ponadto zaplanowano szerszy zakres realizacji prac w obrębie infrastruktury towarzyszącej.

Koszty poniesione tytułem wykonania tych obiektów były tożsame z kosztami zaplanowanym w harmonogramie rzeczowo-finansowym i w ofercie wykonawcy.

(dowód: akta kontroli str. 267-455, 511-533, 542-621, 628-629)

Zastępca Burmistrza, odnośnie różnic w kosztach budowy punktów wypoczynkowych wyjaśnił, że wartość poszczególnych punktów wypoczynkowych została określona w ofercie wykonawcy wybranego w trakcie przetargu nieograniczonego. Zadanie realizowane było w formie „zaprojektuj i wybuduj”, dotyczyło szerokiego zakresu prac, w tym m.in. sporządzenia dokumentacji technicznej i projektowej, szlaków (roboty remontowo-budowlane), punktów wypoczynkowych i miejsc postojowych, oznakowania, budowy centrum informacyjnego szlaków, nadzorów i prowadzenia inwestycji (nadzór autorski). Wykonawca określił poszczególne elementy z podziałem na każdą z gmin. Różne lokalizacje punktów wypoczynkowych wpływające na różnice w nachyleniu terenu, odległości od drogi publicznej, możliwości dojazdu na teren budowy, rodzaju gruntu, sposobu odwodnienia, dotychczasowego zagospodarowania mogły mieć wpływ na zróżnicowanie kwot wyceny.

Natomiast wykonawca w informacji udzielonej NIK podał, że na zróżnicowanie kosztów miały wpływ koszty logistyki (odległość dojazdów, rodzaj podłoża na działkach) oraz konieczność wykonywania części prac ręcznie w zależności od rodzaju podłoża. Ponadto podał, że „w ramach gmin chcieliśmy utrzymać jednakową cenę dzieląc ogólny koszt przez ilość punktów wypoczynkowych w danej gminie”.

(dowód: akta kontroli str. 371-432, 449-451, 838-841)

W trakcie realizacji Projektu dokonywano korekt w zakresie realizowanych prac:

- w trakcie projektowania punktów wypoczynkowych, w grudniu 2014 r., wykonawca zwrócił uwagę na rozbieżności w programie funkcjonalno-użytkowym dotyczące rodzaju dachu (w jednym miejscu występował dach dwuspadowy w innym czterospadowy). Inwestor oczekiwał dachu czterospadowego i stojaka, do którego można przytwierdzić minimum 3 rowery. Wykonawca wspólnie z inwestorem ustalili, że dach czterospadowy jest droższy, więc w zamian za wykonanie dachu czterospadowego, wykona stojaki minimum na 3 rowery oraz kosz na śmieci z drewna zamiast metalu. Zrezygnowano z barierek wskazanej w programie funkcjonalno-użytkowym;
- zamieniono pokrycie dachu z dachówki ceramicznej na gont bitumiczny (w przypadku 9 z 10 punktów wypoczynkowych). Zamiana rodzaju pokrycia nastąpiła w związku z opiniami napływającymi od sołtysów miejscowości, na terenie których planowano posadzić te budowle. Z uwagi na dokonanie ww. zmiany, wykonawca przedłożył kosztorys ofertowy, w którym wskazał, że koszt pokrycia dachówką ceramiczną jest porównywalny z kosztem pokrycia gonem bitumicznym. Według przedstawionej dokumentacji 10 zaprojektowanych i wykonanych punktów wypoczynkowych miało takie same pozostałe parametry techniczne.

(dowód: akta kontroli str. 622-627 i 820)

Powołana przez Burmistrza¹¹ komisja dokonała odbioru robót końcowego 7 grudnia 2015 r., stwierdzając, że zadanie wykonano zgodnie z umową. Nie zgłoszono uwag do jakości robót.

(dowód: akta kontroli str. 630-651, 819)

Beneficjenci Projektu dokonywali diagnozy lokalnego rynku turystycznego w tym analizy jego potrzeb, uwzględniając m.in. możliwości bazy hotelowej i gastronomicznej oraz potrzeby osób starszych, niepełnosprawnych i rodzin z małymi dziećmi.

Zasadniczymi dokumentami strategiczno-planistycznymi, z których skorzystano były: Strategie Rozwoju Gminy, studia wykonalności projektu¹², Lokalna Strategia Rozwoju na

¹¹ Zarządzenie Nr 246/2015 z 6 listopada 2015 r.

¹² Z 13 lutego 2011 r., 23 marca i 9 maja 2012 r.

lata 2009-2015 *Blisko Krakowa* dla obszaru gmin: Czernichów, Mogilany, Skawina, Świątniki Górne (*Strategia Rozwoju*).

Projekt wpisywał się w założenia Strategii Rozwoju Gminy Skawina na lata: 2003-2013¹³, 2009-2015 i 2014-2020 i pozostałe dwa ww. dokumenty strategiczno-planistyczne.

W Strategii Rozwoju założono realizację przedsięwzięcia 1.1.1. – Stworzenie oferty rekreacyjnej obszaru LGD w oparciu o koncepcję sieci szlaków turystycznych w ramach celu szczegółowego 1.1. – Budowa, wyposażenie i modernizacja infrastruktury kulturalnej, sportowo-rekreacyjnej. Dokumenty strategiczno-planistyczne beneficjenta wpisywały się w Strategię Rozwoju Województwa Małopolskiego 2011-2020¹⁴.

(dowód: akta kontroli str. 196-232)

Zastępca Burmistrza podał, że brak dofinansowania Projektu spowodowałoby prawdopodobnie całkowite odstępianie od jego realizacji lub spowodowałoby sytuację, że każda z czterech gmin oddzielnie tworzyłaby fragmenty szlaków, ograniczając działania inwestycyjne tylko do własnego terytorium. Sytuacja ta niesłaby szereg niekorzystnych czynników. Tworzenie szlaków przez każdą z gmin z osobna utrudniałoby synchronizację działań. Każda z gmin prowadziła by prace inwestycyjne w sposób, na który pozwalałyby im możliwości finansowe i organizacyjne, co niesłoby ryzyko, że szlaki będą ograniczone, niepowiązane fizycznie i tematycznie z szerszą siecią szlaków zlokalizowanych na obszarach ościennych. Stworzenie czterech oddzielnych sieci, ograniczonych do terenu pojedynczych gmin, utrudniałoby powstanie nowego, spójnego i atrakcyjnego produktu turystycznego, który mógłby być dodatkowym elementem promocji całego obszaru, przyciągającym na ten teren szerokie rzesze turystów.

(dowód: akta kontroli str. 3-4, 457-480)

Burmistrz podał, że w okresie objętym kontrolą Gmina Skawina zakończyła także realizację projektu objętego dofinansowaniem w perspektywie finansowej 2007-2013. W ramach MRPO na lata 2007-2013¹⁵ wykonano projekt pn. „Remont Adaptacyjny Dworu Dzieduszyckich w Radziszowie”¹⁶. Przedmiotem projektu był remont, renowacja oraz zachowanie i zabezpieczenie przed całkowitym zniszczeniem budynku i otoczenia zabytkowego Dworu Dzieduszyckich w Radziszowie wraz z przystosowaniem go do pełnienia nowych funkcji kulturalnych, społecznych i turystycznych. W wyremontowanym budynku utworzono Regionalne Centrum Turystyczne informujące o atrakcjach i zabytkach subregionu krakowskiego. Wartość projektu wyniosła 5 081 585,15 zł (2 274 306,19 zł – wkład własny i 2 807 278,96 zł – dofinansowanie).

(dowód: akta kontroli str. 310-316, 824-825, 835-837)

Realizację Projektu zaplanowano na obszarze 4 gmin tworzących LGD, których łączna powierzchnia wynosiła 249 km², co stanowiło 20% obszaru powiatu krakowskiego, w podziale na 44 miejscowości: 42 sołectwa i dwa miasta: Skawina (23,6 tys. mieszkańców) i Świątniki Górne (2,1 tys. mieszkańców). Na obszarze działania LGD zamieszkiwało 76 tys. osób, tj. ok. 1/5 ludności powiatu krakowskiego. We wniosku o dofinansowanie realizacji Projektu skierowanym przez Lidera Projektu do UMWM, określono, iż jego zakres inwestycyjny dotyczy budowy lub remontu szlaków i ich oznakowania, budowy miejsc postojowych i wypoczynkowych na działkach położonych wzdłuż projektowanej sieci szlaków i ich oznakowania. Zaplanowano realizację Projektu na nieruchomościach stanowiących własność lub będących w zarządzie: jednostek samorządu terytorialnego (*jst*), Małopolskiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych (*MZMiUW*), Nadleśnictwa Myślenice (*NM*). W wyniku konsultacji Lidera Projektu z *jst* będącymi partnerami w projekcie uzyskano zgodę na jego realizację w oparciu o sieć dróg gminnych oraz nieruchomości stanowiące własność gmin, na których zaplanowano szlaki i miejsca postojowe. Ponadto:

¹³ Załącznik do Uchwały Nr II/N/72/03 Rady Miejskiej w Skawinie z dnia 11 września 2003 r.

¹⁴ Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XII/183/11 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 26 września 2011 r.

¹⁵ Oś Priorytetowa: 3. Turystyka i przemysł kulturowy; Działanie: 3.2. Rozwój produktu dziedzictwa kulturowego; SCHEMAT A: Dziedzictwo kulturowe i rewaloryzacja układów przestrzennych.

¹⁶ Umowa o dofinansowanie podpisana została 16 marca 2011 r. a realizację projektu zakończono 30 czerwca 2013 r.

- NM pozytywnie zaopiniowało prośbę Lidera Projektu o udostępnienie dróg leśnych, tj. przebieg szlaków przez las Bronaczowa i Polanka Hallera;
- MZMiUW pozytywnie zaopiniował utworzenie i oznakowanie szlaków na wałach rzek Wisła i Skawinka;
- zawarto umowę na korzystanie z odcinków dróg leśnych i linii oddziałowej z Nadleśnictwem Andrychów.

(dowód: akta kontroli str. 233-245, 750-769, 798-804)

Zastępca Burmistrza wyjaśnił, że na drogach powiatowych i wojewódzkich nie były prowadzone roboty budowlane związane z Projektem. W zakresie dróg powiatowych przebieg i oznakowanie szlaków na etapie projektowym było uzgodnione z Zarządem Dróg Powiatu Krakowskiego. W zakresie drogi wojewódzkiej, ze względu na fakt, iż szlak (odcinek ok. 0,94km) przebiega w ruchu ogólnym, a w pasie drogowym nie ma umieszczonego oznakowania, nie było konieczności uzyskiwania akceptacji zarządcy drogi. Odbioru robót w zakresie oznakowania dróg dokonano w udziale pracownika ZDPK.

(dowód: akta kontroli str. 447-455)

Z zaplanowanych do realizacji 12 punktów wypoczynkowych lokalizacja 7 uległa zmianie ze względu na sprzeciw Starostwa Powiatowego w Krakowie, z uwagi na niezgodności z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego¹⁷.

(dowód: akta kontroli str. 481-487)

W trakcie oględzin pięciu punktów wypoczynkowych zlokalizowanych na terenie Gminy Skawina ustalono, że ich lokalizacja uwzględniała istniejącą infrastrukturę (transport zbiorowy, drogi, miejsca parkingowe, place zabaw, boiska sportowe, siłownie zewnętrzna, izbę pamięci itp.). W przypadku pozostałych punktów wypoczynkowych, na podstawie map i przedłożonego zestawienia ustalono, że również ich lokalizacja uwzględniała istniejącą podobną infrastrukturę w ich pobliżu.

Na całej długości powstałych w ramach Projektu szlaków, w tym punktów wypoczynkowych i Centrum Informacyjnego Szlaków było: 41 ogólnodostępnych parkingów, 58 punktów gastronomicznych, 59 przystanków MPK i 7 przystanków PKP. Brak było ogólnodostępnej infrastruktury sanitarnej.

(dowód: akta kontroli str. 310-316, 456)

Projekt miał charakter ponadlokalny, wytyczone turystyczne szlaki rowerowe nawiązywały do istniejących szlaków turystycznych oraz atrakcji turystycznych zlokalizowanych na terenie gmin. Ich przebieg oraz opis tworzyły spójną ofertę, dostosowaną do wymagań różnych użytkowników. Ponadto przebieg wykonanych szlaków przewidywał powiązanie ich z planowaną Wiślaną Trasą Rowerową.

(dowód: akta kontroli str. 258-259, 310-316, 747-749, 770-797, 805-812)

Długość szlaków po zakończeniu inwestycji była większa od pierwotnie założonej. We wniosku o dofinansowanie realizacji Projektu z 9 maja 2012 r. określono wskaźniki realizacji Projektu. W ramach wskaźników produktu w 2015 r. założono rozbudowanie/przebudowanie/zmodernizowanie szlaków turystycznych o długości 165 km, wybudowanie szlaków turystycznych na długości 123 km i wybudowanie 13 obiektów.

W ramach wskaźników rezultatu założono liczbę osób korzystających z wybudowanych obiektów w latach 2016-2020, odpowiednio na: 47 261, 94 522, 141 784, 189 045 i 236 306.

¹⁷ – placyk przy moście na rzece Skawina (ul. Piastowska – Tyniecka w Skawinie) zamieniono na Park Miejski w Skawinie, na który też nie uzyskano zgody i ostatecznie utworzono punkt wypoczynkowy przy ul. Jagodowej w Radziszowie;

– punkt wypoczynkowy w Skawinie w obrębie stawu Samborek w Skawinie zamieniono na punkt wypoczynkowy w miejscowości Wielkie Drogi;

– punkt wypoczynkowy w miejscowości Facimiech w obrębie placzyku przy sklepie zamieniono na punkt wypoczynkowy w miejscowości Pozowice;

– punkt wypoczynkowy w miejscowości Chorzyny zamieniono na punkt wypoczynkowy w miejscowości Jurczyce;

– punkt wypoczynkowy w miejscowości Radziszów (w obrębie lasu Bronaczonowa) zamieniono na punkt wypoczynkowy w Woli Radziszowskiej;

– punkt wypoczynkowy w Mogilanach Centrum zamieniono na inną lokalizację w tej samej miejscowości;

– punkt wypoczynkowy w miejscowości Włosań zamieniono na punkt wypoczynkowy w miejscowości Konary.

W zakresie stałych miejsc pracy utworzonych w wyniku realizacji Projektu, założono utworzenie jednego miejsca pracy w 2016 r. i dwóch w latach 2017-2020.

Założono monitorowanie wskaźników rezultatu na koniec każdego roku w okresie trwałości Projektu.

Długości tras zamieszczono we wniosku o płatność końcową złożonym do UMWM 22 stycznia 2016 r., sporządzonym w oparciu o protokoły odbioru prac wynosiły:

- 127,45 km szlaków utworzonych w ramach Projektu¹⁸;
- 177,60 km tras turystycznych istniejących na terenie objętych Projektem¹⁹.

Tożsame długości tras wynikały z pomiarów GPS i ewidencji opracowanej na potrzeby budowy i wdrożenia internetowego przewodnika turystycznego (*IPT*).

(dowód: akta kontroli str. 246-248, 297-300)

Rezultatami Projektu w pierwszym roku było 102 196 osób korzystających z rozbudowanych/przebudowanych/zmodernizowanych i wybudowanych obiektów i miejsca pracy utworzone dla trzech osób (dwa etaty). Statystyka odwiedzin była monitorowana i odnotowywana, m.in. na potrzeby urzędów gmin, przez oficera rowerowego. Pomiar wskaźników był realizowany zgodnie z wnioskiem, a przekazywane informacje potwierdzały osiągnięcie wskaźnika.

(dowód: akta kontroli str. 31-55, 256-257, 813)

Zastępca Burmistrza wyjaśnił, że sposób obliczania wskaźnika rezultatu dotyczącego liczby osób korzystających z Projektu został zaprezentowany w Studium wykonalności stanowiącym załącznik do wniosku aplikacyjnego. Ponadto, na potrzeby opracowania danych do Studium wykonalności, poproszono instytucje i stowarzyszenia działające na terenie LGD o przekazanie danych o ruchu turystyczno-rekreacyjnym w 2011 r. Dane te były pomocne do określenia prognozowanej liczby osób korzystających z produktu Projektu.

(dowód: akta kontroli str. 447-451)

Zrealizowano założenie w ramach wskaźników rezultatu dotyczące utworzenia jednego miejsca pracy w 2016 r. poprzez zatrudnienie²⁰ jednej osoby na stanowisku obsługi oraz jako Konserwatora szlaków *Skarby Blisko Krakowa* na terenie Gminy Skawina (½ etatu) i równocześnie *oficera rowerowego* (½ etatu).

Ponadto w gminach: Mogilany i Świątniki Górne zatrudniono po jednej osobie w wymiarze ½ etatu każda, do zadań których należała m.in. konserwacja i obsługa techniczna produktów Projektu, w tym utrzymanie czystości szlaków, prowadzenie drobnych napraw w infrastrukturze, stały monitoring sieci szlaków na terenie swoich gmin.

(dowód: akta kontroli str. 249-255)

Zastępca Burmistrza wyjaśnił, że zgodnie z zapisami wniosku aplikacyjnego, w ramach Projektu miał być utworzony jeden etat, a od 2017 r. mają być utworzone 2 etaty natomiast w 2016 r. utworzono 1,5 etatu związanego z realizacją Projektu (pracownicy zatrudnieni w UMiG Skawina, UG Mogilany i UMiG Świątniki Górne). W 2017 r. podobne stanowisko zostanie utworzone w UM Czernichów. Dlatego w budżecie Gminy Skawina na 2017 r. nie zaplanowano środków na zatrudnienie drugiego pracownika, a wyłącznie środki na wynagrodzenie pracownika już zatrudnionego w ramach Projektu, z którym zawarto umowę na czas określony do 31 grudnia 2018 r. Urząd zamierza przedłużyć utrzymanie takiego stanowiska minimum do końca okresu trwałości Projektu.

(dowód: akta kontroli str. 266, 447-451)

Zgodnie z harmonogramem rzeczowo-finansowym realizacji Projektu²¹, wskaźniki rezultatu miały być monitorowane na koniec każdego roku w okresie trwałości Projektu do 2021 r.

¹⁸ 11 rowerowych i 1 szlak pieszy.

¹⁹ 4 rowerowe, 11 pieszych, 1 konny, 2 dydaktyczne.

²⁰ Umowa na czas określony do 31 grudnia 2018 r.

²¹ Część E Wniosku o dofinansowanie realizacji projektu założonego do UMWM.

Za rok 2016 dokonano analizy w zakresie pomiaru wykorzystania szlaków rekreacyjnych utworzonych w ramach Projektu, zgodnie z opracowaną przez Lidera Projektu metodologią pomiaru liczby osób korzystających z wybudowanej infrastruktury.

Zgodnie z przedstawionym rezultatem pomiaru wskaźnika rezultatu szacowana liczba osób korzystających z wybudowanych obiektów wyniosła 102 196 osób, z czego 48 984 osób skorzystało z tych obiektów w dni robocze, a 53 212 w dni ustawowo wolne od pracy.

Z pomiaru wskaźnika liczby osób – uczestników imprez organizowanych na szlakach rekreacyjnych i tematycznych do dnia zakończenia kontroli wyliczono liczbę co najmniej 2 647 osób korzystających z tej infrastruktury.

(dowód: akta kontroli str. 256-257)

W projekcie dokonano 24 zmian, o których poinformowano IZ w czterech pismach zawierających pogrupowane chronologicznie wykazy zmian (odpowiednio: 12, 9, 2 i 1). Okres czasu pomiędzy datami uzyskania wiedzy o konieczności zmiany, a zawiadomieniem IZ wynosił nawet 14 miesięcy (zmiana nr 2 z kwietnia 2014 r., a informacja o niej przesłana do IZ z czerwca 2015 r.). Zmiany, o których informowano IZ dotyczyły m.in.: przebiegu tras, zmiany lokalizacji punktu wypoczynkowego, zwiększenia powierzchni nawierzchni tłuczniowej na wałach przeciwpowodziowych. Jedno zgłoszenie dotyczyło zmiany w zakresie wykonania projektowanych punktów wypoczynkowych przy szlakach rowerowych (zmiana pokrycia dachów nieskutkująca zmianą wartości Projektu). Po przesłaniu informacji do IZ o dokonanych zmianach, dwukrotnie aneksowano umowę zmniejszając kwotę wartości Projektu z 6 220 185,20 zł do 4 943 988,95 zł.

(dowód: akta kontroli str. 534-541, 652-741)

Zastępca Burmistrza, w odniesieniu do zwłoki w powiadomieniu IZ, wyjaśnił że wykaz zmian w projekcie złożono po rozstrzygnięciu większości postępowań przetargowych, znając już możliwie dokładną wartość końcową Projektu i w momencie, kiedy można było możliwie dokładnie określić niewykorzystaną wartość przyznanej kwoty dofinansowania. Zmiany skumulowano w większą całość, aby nie mnożyć ilości aneksów do umowy.

(dowód: akta kontroli str. 652-741)

NIK zwraca uwagę, że rzetelność działania wymaga niezwłocznego informowania IZ o konieczności dokonania zmian, a przesyłanie informacji do 14 miesięcy było zbyt długim odstępem czasu od zaistnienia zdarzenia do przesłania informacji do IZ.

Realizacja Projektu była zgodna z założeniami programu operacyjnego MRPO²². Jako cel działania określono rozwój produktów i oferty turystycznej regionu oraz budowanie pozytywnego wizerunku Małopolski, jako regionu atrakcyjnego turystycznie w kraju i za granicą, mające na celu zwiększenie liczby osób odwiedzających Małopolskę i zwiększenie wpływów z działalności turystycznej.

W Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego 2011-2020 w obszarze 2 – Dziedzictwo i przemysł czasu wolnego, założono jako cel strategiczny – wysoką jakość Małopolski w obszarze przemysłów czasu wolnego dzięki wykorzystaniu potencjału dziedzictwa regionalnego i kultury, określając poszczególne kierunki polityki rozwoju, a następnie kluczowe działania, w które wpisywał się Projekt zrealizowany przez beneficjenta.

Prawidłową realizację Projektu potwierdziła kontrola przeprowadzona przez IZ MRPO w lutym 2016 r.

(dowód: akta kontroli str. 190-195 i 258-259)

Zastępca Burmistrza podał, że realizacja Projektu przyczyniła się do rozwoju turystyki w Gminie oraz w gminach partnerskich realizujących Projekt. Liczba osób korzystających ze szlaków, zgodnie z pomiarem dokonywanym na potrzeby monitoringu rezultatów Projektu w 2016 r., przekroczyła 100 000 osób, liczba osób korzystających z Internetowego Przewodnika Turystycznego (w tym aplikacji mobilnej) od 1 stycznia do 31 grudnia 2016 r. strona miała 42 356 odsłon a opinie przekazywane przez środowiska rowerowe

²² Uszczegółowienie MRPO na lata 2007-2013 z 15 grudnia 2011 r.

(m.in. Grupę Rowerową Skawina) świadczą o dużym zainteresowaniu i korzystaniu z powstałego produktu. Rosnący ruch turystyczny potwierdzają opinie przekazywane *oficerowi rowerowemu* przez właścicieli sklepów i lokali gastronomicznych położonych przy szlakach a o dużym zainteresowaniu imprezami rowerowymi organizowanym na szlakach²³ świadczy konieczność wcześniejszego zamknięcia listy uczestników spowodowana wyczerpaniem limitu miejsc.

(dowód: akta kontroli str.3-4, 6, 457-480)

Strategia Gminy Skawina na lata 2014-2020²⁴ zawierała elementy spójne zarówno ze Strategią Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020, jak i Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2010-2020 w obszarze turystyki i rekreacji.

Wskazano cel strategiczny, którym była wysoka atrakcyjność osadnicza i rekreacyjna Gminy dzięki wykorzystaniu walorów środowiskowych przewidziana do uzyskania m.in. poprzez zrównoważony rozwój infrastruktury rekreacyjnej oraz oferty czasu wolnego.

(dowód: akta kontroli str. 814-818)

W wyniku realizacji Projektu zatrudnione zostały trzy osoby. W okresie jednego roku po oddaniu inwestycji zorganizowano co najmniej 6 imprez z wykorzystaniem szlaków rowerowych. Z oświadczenia przedstawionego przez *oficera rowerowego*, który jest równocześnie przedstawicielem jednej z organizacji rowerowych wynika, że szlaki są wykorzystywane zarówno przez turystów spoza Gminy Skawina, jak i przez jej mieszkańców. Zarówno szlaki i ich oznakowanie jak i powstałe budowle utrzymywane były w należyтым stanie ale oględziny wykazały, że w co najmniej w dwóch przypadkach (jeden na terenie Gminy Skawina i jeden na terenie Gminy Świątniki) informacje o punkcie wypoczynkowym lub Centrum Informacyjnym nie były widoczne z każdego kierunku szlaku turystycznego. Ponadto, chociaż obiekty te zostały usytuowane do ok. 200 m obok trasy szlaku nie umieszczono strzałek kierunkowych wskazujących dojście do nich.

Wyniki oględzin wskazują, że należy rozważyć dokonanie przeglądu oznakowania tras. Wykonano je co prawda według Projektu, ale nie weryfikowano go w trakcie użytkowania przez turystów pod kątem ilości i czytelności przekazywanych informacji i widoczności oznakowania na szlakach niezależnie od kierunku podróży.

(dowód: akta kontroli str. 256-257, 310-316, 778- 797, 813)

Do czasu zakończenia niniejszej kontroli NIK do Urzędu nie wpłynęły żadne skargi lub wnioski związane ze szlakami rowerowymi, budowlami z nimi związanymi. Szlaki rowerowe są dostępne cały rok, a ich opisy zostały umieszczone na interaktywnej stronie internetowej. Na zainteresowanie szlakami rowerowymi wskazuje również liczba odsłon strony internetowej *Skarby Blisko Krakowa* i dyskusje na Facebooku.

W okresie objętym kontrolą do Urzędu nie wpłynęły żadne informacje od instytucji bądź osób prywatnych dotyczące wystąpienia problemów lub trudności wpływających na możliwość wykorzystania Projektu dla potrzeb turystyki.

(dowód: akta kontroli str. 260-265)

Zastępca Burmistrza wyjaśnił, że trudnością związaną z realizacją Projektu był wpływ czasu od momentu planowania inwestycji (2011/2012) do momentu realizacji (2014/2015), który skutkował szeregiem zmian warunków gruntowych. Spowodowało to konieczność wykonania *innego, większego zakresu prac np. konieczność remontu większego odcinka Trasy w Lesie Bronaczowa*. Ponadto brak zgody prywatnych właścicieli na realizację inwestycji spowodował konieczność korekty pierwotnie zaplanowanego przebiegu trasy. Wskazał też na występowanie aktów wandalizmu (np. niszczenie tablic informacyjnych, niszczenie stojaków na rowery, zaśmiecanie punktów wypoczynkowych). Przeciwdziałanie stanowił regularny monitoring sieci szlaków, szczególnie miejsc najbardziej zagrożonych na dewastację prowadzony przez wyznaczone osoby z poszczególnych gmin.

²³ M.in. dwoma edycjami Rajdu *Skarby Blisko Krakowa* (5 czerwca i 18 września 2016 r.)

²⁴ Przyjęta uchwałą Nr XLIV/545/14 Rady Miejskiej w Skawinie z dnia 18 czerwca 2014 r.

Takie działanie pozwala minimalizować te problemy i utrzymywać powstałą infrastrukturę w odpowiednim, przyjaznym turystom stanie.

(dowód: akta kontroli str. 449-451)

Każda z czterech gmin sąsiadujących ze Skawiną poinformowała, że zrealizowany projekt wpłynął pozytywnie na rozwój ruchu turystycznego nie określiła jednak, w jakim zakresie wzrosła liczba odwiedzających turystów i nastąpiło ożywienie gospodarcze lub wzrost liczby miejsc pracy. Gminy wskazały natomiast m.in., że przydatna byłaby możliwość konsultacji kryteriów dotyczących oceny projektu (na etapie wyboru wniosków o dofinansowanie) poprzez skierowanie go do partnerów posiadających podobne potrzeby dotyczące rozwinięcia usług turystycznych i włączenie projektów do systemu promocji Krakowa i Małopolski, co zapewniłoby większą współpracę i zaangażowanie podmiotów działających w sektorze szeroko pojętych usług turystycznych. Ponadto Gmina Świątniki Górne zwróciła uwagę na istnienie terytorialnego ograniczenia możliwości ubiegania się o środki tylko dla gmin wymienionych w MRPO. Jej zdaniem, zrównoważony rozwój turystyki i jego oddziaływanie w regionie nie zamyka się na administracyjnych granicach gmin. Gmina ta proponuje wprowadzenie Stref Aktywności Turystycznej na wzór Stref Aktywności Gospodarczej.

(dowód: akta kontroli str. 842-854)

Wykonane w ramach Projektu urządzenia, po ich odbiorze, na mocy Porozumienia, przeszły na własność urzędów gmin, na których terenie zostały usytuowane. Szlaki rowerowe wraz z ich infrastrukturą nie zostały poddane zasadniczym zmianom mającym wpływ m.in. na charakter przedsięwzięcia i warunki realizacji, a także zmianom powodującym uzyskiwanie nieuzasadnionych korzyści.

(dowód: akta kontroli str. 805-812, 814-818, 821-823)

Okres trwałości Projektu upływa w maju 2021 r. Do czasu niniejszej kontroli Lider Projektu nie prowadził i nie zaplanował badania użyteczności rezultatów Projektu i jego dostosowania do potrzeb turystów. W pierwszym roku użytkowania szlaków rowerowych podstawowym narzędziem uzyskania wiedzy w ww. zakresie był pomiar liczby uczestników. Pomiaru dokonano w 24 dniach w roku, zliczając użytkowników w jednym punkcie całej trasy szlaków rowerowych (nie tylko na terenie Gminy Skawina). Ponadto o użyteczności Projektu świadczyła liczba zorganizowanych imprez z wykorzystaniem szlaków rowerowych (co najmniej 6 w 2016 r.). Liczba imprez w roku może być większa gdyż do czasu zakończenia kontroli NIK, Urząd nie otrzymał jeszcze sprawozdań ze wszystkich placówek (np. biblioteki, muzea itp.), które potencjalnie mogły wykorzystywać szlaki rowerowe. Sprawozdania takie składane będą do 28 lutego – wraz ze sprawozdaniem finansowym. W budżecie Gminy na 2017 r. w dziale 630 – *Turystyka*, zaplanowano 84 000 zł na utrzymanie inwestycji zrealizowanej w ramach badanego Projektu w łącznej kwocie (64 000 zł – wynagrodzenia i pochodne oraz 20 000 zł - bieżące utrzymanie szlaków).

(dowód: akta kontroli str. 266 i 813-818)

Projekt stanowił jedną całość. Nie dokonywano podziału Projektu ani nie przewidywano dla niego kolejnych etapów inwestycji przyczyniającej się do rozwoju turystyki.

Gmina Skawina podjęła działania promocyjne dotyczące Projektu od 2014 r., tj. od czasu podpisania umowy na jego realizację. W ramach działań promocyjnych:

- przygotowano nowoczesne logo, jako nową markę dla całego produktu turystycznego *Skarby Blisko Krakowa*;
- utworzono Internetowy Przewodnik Turystyczny, tj. *rozbudowany i innowacyjny portal internetowy zawierający kompleksowe informacje o szlakach, regionie, imprezach promocyjnych*, powiązany ze stronami internetowymi Urzędów Gmin zaangażowanych w realizację Projektu oraz stroną internetową LGD Blisko Krakowa;
- wygenerowano i umieszczono na wszystkich tablicach na szlakach kody QR odsyłające zainteresowanych bezpośrednio do strony internetowej;
- utworzono aplikację mobilną *Skarby Blisko Krakowa* dostępną na wszystkie systemy operacyjne, zawierającą całą bazę danych IPT wraz z poszerzonymi modułami;

- wydrukowano przewodnik (folder) turystyczny (*Skarby Blisko Krakowa* – przewodnik turystyczny) zawierający najważniejsze informacje o regionie, szlakach tematycznych oraz szlakach tematycznych na terenie czterech gmin partnerskich – 2 000 szt. Publikację kolportowano m.in. do gmin partnerskich, siedziby LGD „Blisko Krakowa”, Ministerstwa Sportu i Turystyki, gminnych jednostek kultury (np. Muzeum Regionalne w Skawinie, Muzeum Ślusarstwa w Świątnikach Górnych itd.);
- zamontowano tablice informacyjne (dodatkowe oznakowania oraz element promujący szlaki) w Punktach Wypoczynkowych oraz w wybranych lokalizacjach na trasach przebiegu szlaków;
- oznakowano sieć istniejących szlaków przebiegających przez teren czterech gmin objętych Projektem – tabliczki informacyjne o wym. 40 x 60 – 38 szt., widoczne co najmniej z jednego kierunku;
- oznakowano Punkty Wypoczynkowe oraz szlaki tematyczne montowane do wiat – 28 szt.;
- umieszczono tablice informacyjne w Punktach Wypoczynkowych Świątniki Górne i Rzeszotary – 2 szt.;
- oznakowano szlaki tematyczne – tablice informacyjne o wym. 150 x 100 na konstrukcji stalowej – 13 szt.

Ponadto, w 2016 r. prowadzono promocję produktu podczas imprez organizowanych na szlakach oraz w miejscach stanowiących integralną część produktu turystycznego, tj. wydarzeniach organizowanych przez:

- Stowarzyszenie LGD *Blisko Krakowa* (we współpracy z Gminami tworzącymi LGD):
 - I Rajd *Skarby Blisko Krakowa* na trasie Radziszów-Mogilany-Konary-Świątniki Górne, w którym udział wzięło 231 uczestników (5 czerwca 2016 r.);
 - II Rajd *Skarby Blisko Krakowa* na trasie Czernichów-Piekary-Budzyń-Aleksandrowice-Przegonia Duchowna-Czernichów, w którym udział wzięło 222 uczestników (18 września 2016 r.);
- Gminę Skawina:
 - *Rowerowe poznawanie przyrody*: ekoquest na trasie Radziszów-Wola Radziszowska, w którym udział wzięło 27 uczestników (7 sierpnia 2016 r.);
 - *Rowerowe poznawanie przyrody*: ekoquest na trasach Skawina-Tynec-Skawina oraz Skawina-Kopanka-Ochodza-Pozowice-Czernichów-Wołowice-Kopanka-Skawina, w którym udział wzięło 47 uczestników (21 sierpnia 2016 r.).

Urząd Gminy zapewnił promocję efektów Projektu. Zorganizowano lub uczestniczono w realizacji imprez promujących wykorzystanie szlaków rowerowych. Przygotowano dedykowaną stronę internetową, <http://skarby.bliskokrakowa.pl/>, zawierającą aktualne informacje.

(dowód: akta kontroli str. 742-769, 778-779, 813-818, 828-834)

Projekt przewidywał współpracę z dwoma punktami informacji turystycznej, zlokalizowanymi na terenie Gminy Skawina i pozostałych gmin biorących udział w Projekcie. Nie przewidziano w Projekcie systemowej współpracy z organizacjami turystycznymi lub m.in. punktami informacji turystycznej w Krakowie, które mogłyby być potencjalnie zainteresowane wykorzystaniem szlaków rowerowych. Zgodnie z zapisami Studium Wykonalności stanowiącym załącznik do wniosku aplikacyjnego, w Projekcie uwzględniono wykorzystanie punktów stacjonarnych informacji turystycznej m.in. wspomniano o wówczas remontowanym Dworze w Radziszowie (Regionalne Centrum Turystyczne w Dworze w Radziszowie – znajduje się przy trasie nr 5 i w sąsiedztwie trasy nr 3²⁵, w którym powstało Regionalne Centrum Informacji Turystycznej, czynne poniedziałek-piątek 7³⁰-18⁰⁰, oraz dostępny całodobowo interaktywny terminal usytuowany w Świątnikach Górnych – Centrum Informacyjne Szlaków). Na portalu zamieszczono odnośnik do ww. dwóch istniejących miejsc informacji turystycznej na trasach szlaków.

(dowód: akta kontroli str. 813, 814-817)

²⁵ <http://skarby.bliskokrakowa.pl/414-sbk-regionalne-centrum-turystyczne-radziszow>

Planowany jest dalszy rozwój produktu Projektu m.in. poprzez uzupełnienie bazy portalu internetowego²⁶ i dedykowanej aplikacji na urządzenia mobilne, o trasy turystyczne i bazę atrakcji Gminy Liszki i Gminy Zabierzów (na co uzyskano zgodę UMWM pismem z 24 stycznia 2017 r.)

Ponadto w trakcie monitoringu trwałości Projektu planowane jest zbieranie informacji i sporządzanie analizy dotyczących opinii turystów o infrastrukturze szlaków.

(dowód: akta kontroli str. 742-746, 814-818)

W okresie objętym kontrolą nie wprowadzono, po zakończeniu realizacji inwestycji i w związku z nią, nowych usług związanych z turystyką. Nie realizowano innowacyjnych innych projektów powiązanych z Projektem. W pierwszym roku funkcjonowania obiektu nie podejmowano dodatkowych działań zwiększających efektywność i użyteczność infrastruktury powstałej w wyniku dofinansowania. Po zakończeniu realizacji Projektu zorganizowano co najmniej 6 imprez wykorzystujących szlaki rowerowe.

(dowód: akta kontroli str. 814-818)

Burmistrz wyjaśnił, że *realizacja projektu przyczyniła się do stworzenia planów dalszego rozwoju infrastruktury turystycznej na terenie Gminy Skawina*. Zaplanowano kolejne działania zmierzające do wykorzystania przestrzeni na cele rekreacyjne i komunikacyjne (np. wał przy Kanale Łączany – Skawina). Ponadto podał, że *w trakcie monitoringu trwałości projektu zbierane są informacje (...) na podstawie, których oficer rowerowy sporządzał będzie systematyczne analizy dotyczące udoskonalania i dalszego rozwoju produktu*.

(dowód: akta kontroli str. 835-836)

Sąsiednie gminy (Czernichów, Liszki, Mogilany, Świątniki Górne) wskazały, że po zrealizowaniu Projektu zaobserwowano wzrost liczby osób aktywnie spędzających czas na rowerze. Jednocześnie jednak podniesiono fakt, że ze względu na krótki okres, jaki upłynął od zakończenia Projektu nie można jednoznacznie ocenić stopnia jego pozytywnego wpływu na rozwój turystyki w regionie. Gminy Czernichów i Liszki planują dalszy rozwój infrastruktury powiązanej z produktem *Skarby Blisko Krakowa* i mają nadzieję na dalszy rozwój turystyki.

(dowód: akta kontroli str. 842-854)

Realizacja Projektu została poddana kontroli przez IZ w związku z zakończeniem inwestycji i złożeniem wniosku końcowego o płatność. Kontrola potwierdziła zasadność poniesionych nakładów i Projekt został rozliczony (płatność końcowa – maj 2016 r.).

W okresie objętym kontrolą do Gminy i Rady Miejskiej nie wpływały skargi i wnioski związane z funkcjonowaniem obiektów wykonanych w ramach Projektu. Nie planowano również audytu obejmującego to zagadnienie.

(dowód: akta kontroli str. 164-189, 190-195, 260-265, 739-741 i 826)

Ocena cząstkowa

Powstałe szlaki rowerowe były wykorzystywane i komplementarne do większego projektu, tj. tzw. *Wiślanej Trasy Rowerowej*. W pierwszym roku realizacji osiągnięto założone wskaźniki i cele Projektu. Wskaźniki zostały określone w sposób mierzalny i zapewniono uzyskiwanie informacji dotyczących realizacji wskaźników. Realizowano promocję efektów Projektu, jednak NIK zwraca uwagę, że tylko w niewielkim zakresie wykorzystano dodatkowe możliwości rozpropagowania powstałej inwestycji poprzez strony internetowe innych niż LGD podmiotów (organizacje pozarządowe, PTTK, inne jednostki samorządu terytorialnego, organizacje turystyczne, podmioty gospodarcze itd.).

Wykorzystanie dodatkowych kanałów informacyjnych w kontekście bliskości aglomeracji krakowskiej może znacząco podnieść liczbę użytkowników szlaków rowerowych. Ponadto przedstawienie oferty szerszym kręgom potencjalnych użytkowników będzie pomagać w budowaniu marki regionu, jako przyjaznego turystyce, co niewątpliwie będzie miało wpływ na rozwój tej gałęzi gospodarki.

²⁶ <http://skarby.bliskokrakowa.pl>

2. Współpraca i komunikacja w dziedzinie turystyki, w związku z jej wsparciem środkami UE

Opis stanu faktycznego

Okres trwałości Projektu rozpoczął się w maju 2016 r. i potrwa do maja 2021 r. Projekt zrealizowano wspólnie przez cztery gminy w ramach działania LGD. Oferta turystyczna związana ze zrealizowanym Projektem była propagowana w środkach masowego przekazu, na stronach internetowych urzędów gmin jak i LGD.

(dowód: akta kontroli str. 81-99, 742-746, 817)

Zastępca Burmistrza podał, że *Gminy tworzące LGD w 2016 r. zdecydowały się o przekazywaniu dodatkowych środków, w formie zwiększonej składki członkowskiej dla LGD Blisko Krakowa na realizację zadań związanych z produktem turystycznym, w tym m.in. organizację rajdów rowerowych.* Wskazał również, że zachętą dla jst było uwzględnienie tematyki turystycznej w dokumentach strategicznych o znaczeniu regionalnym i lokalnym (m.in.: Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020; Małopolskim Regionalnym Programie Operacyjnym na lata 2007-2013; Kierunkach Rozwoju Turystyki dla Województwa Małopolskiego na lata 2008-2013; Lokalnej Strategii Rozwoju Blisko Krakowa na lata 2009-2015; Dokumentach Strategicznych dla obszaru Funkcjonalnego Blisko Krakowa (w szczególności w Zintegrowanej Strategii Rozwoju Oferty Czasu Wolnego na terenie obszaru funkcjonalnego Blisko Krakowa oraz Zintegrowanej Strategii Rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Blisko Krakowa; strategiach gmin realizujących Projekt).

Zachętą do wykonywania zadań w zakresie turystyki były także dostępne środki finansowe, za pomocą których można było realizować działania w obszarze turystyki (m.in. środki w ramach Osi Priorytetowej 3. Turystyka i przemysł kulturowy, MRPO na lata 2007-2013 oraz środki na realizację Lokalnej Strategii Rozwoju Blisko Krakowa.)

(dowód: akta kontroli str. 457-480)

Ocena cząstkowa

Gmina zrealizowała zaplanowany Projekt i podejmuje działania zmierzające do popularyzacji dalszego rozwoju produktu turystycznego *Skarby Blisko Krakowa* we współpracy z sąsiednimi gminami. Powstałe szlaki rowerowe były wykorzystywane a Urząd zachęcał potencjalnych turystów do korzystania z efektów zrealizowanego Projektu w szczególności przez stronę internetową i media społecznościowe.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK²⁷ kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Krakowie.

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości w kontrolowanym zakresie, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje wniosków pokontrolnych i nie oczekuje odpowiedzi na informację o której mowa w art. 62 ustawy o NIK.

Kraków, 8 marca 2017 r.

Kontroler

Małgorzata Kram
Specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Krakowie

z up.

Marcin Kopec
Wicedyrektor

²⁷ Ustawa z dnia 23 grudnia 1994 roku o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2015 r. poz. 1096 ze zm.).